

Ulrika Lassborn-Artell
Förvaltningsjurist
Ulrika.lassborn-artell@trelleborg.se
0410-73 42 69

Dragana Lapcevic
Enhetschef administration
dragana.lapcevic@trelleborg.se
0410-73 35 58

Revidering av riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Trelleborgs kommun

Sammanfattning

Bildningsnämnden beslutade den 10 juni 2020, § 94, att skolupptagningsområden avvecklas som urvalsgrund för skolplacering från och med läsåret 2021/2022. Nämnden beslutade vidare att uppdra åt bildningsförvaltningen att återkomma under hösten 2020 med förslag på reviderade *Riktlinjer för skolplacering i Trelleborgs kommun*. Den 14 oktober 2020, § 153, beslutade och fastställde nämnden dessa. Nu föreligger ärende till nämnden att revidera dessa.

Bildningsförvaltningen har utarbetat förslag till reviderade riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och grundskola, som föreligger för fastställande i bildningsnämnden.

Mer information finns under *Ärendet* i bildningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Revidering av riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Trelleborgs kommun (daterad 2022-10-26)

Förslag till reviderade Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Trelleborgs kommun (daterat 2022-10-26)

- Bilaga 1 – Mätning av relativ närhet i samband med skolplacering (daterad 2022-10-26)

Riktlinjer för skolplacering i Trelleborgs kommun (nu gällande riktlinjer – reviderade 2020-10-14)

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Bildningsnämnden föreslås besluta

att fastställa föreliggande förslag till reviderade *Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Trelleborgs kommun*

Beslutet skickas till

-

Ärendet

I oktober 2020 fattade bildningsnämnden beslut om nya riktlinjer för antagning i förskoleklass och grundskola. Trelleborgs kommun har genomfört två skolval utifrån de nya riktlinjerna och en uppföljning har visat att de nya riktlinjerna behöver revideras bl.a. med hänsyn till kritik från Skolväsendets överklagandenämnd både gällande Trelleborg kommuns beslut om skolplacering men även andra kommuners beslut om skolplacering.

Revideringen gäller huvudsakligen följande tre områden:

- borttagande av *referensskola*,
- definition av *närhetsprincipen*, och
- revidering av *urvalsgrupper* och *urvalskriterier*.

Borttagande av referensskola

Trelleborgs kommun har vid skolvalet 2020 och 2021 tilldelat samtliga elever som deltar i skolvalet en referensskola i syfte att tillförsäkra eleven en plats på en ”skolenhet nära hemmet” (dvs. närhetsprincipen om eleven inte får något av vårdnadshavarnas val eller om vårdnadshavarna inte gjort något val). Skolväsendets överklagandenämnd har bedömt att förfarandet att tilldela referensskola och användning av referensskola som urvalsgrund brister i förutsägbarhet och transparens eftersom tilldelning skett först efter att vårdnadshavarna har lämnat önskemål om skolplacering. Enligt överklagandenämnden kan inte heller tilldelning av *en* referensskola jämföras med en ”skolenhet nära hemmet” (dvs. närhetsprincipen) eftersom en elev enligt närhetsprincipen rent faktiskt kan ha ”närhet” till fler skolenheter än referensskolan. Mot bakgrund av detta föreslås referensskola tas bort i nu reviderade riktlinjer.

Definition av närhetsprincipen

Även om referensskola tas bort behöver bildningsnämnden säkerställa att placering sker i enlighet med den fastslagna rätten att placeras på en ”skolenhet nära hemmet” (dvs. närhetsprincipen). Innebörden av uttrycket ”skolenhet nära hemmet” är inte närmare definierat i vare sig skollagen (2010:800) eller dess förarbeten. Enligt praxis får det i första hand ankomma på varje kommun att bestämma vilka kriterier som ska gälla med beaktande av faktorer som t.ex. elevernas ålder och avståndet mellan hemmet och olika skolor (jfr HFD 2015 ref 50). Av praxis från Skolväsendets överklagandenämnd framgår att begreppet ”nära hemmet” semantiskt och kontextuellt får anses inbegripa ett visst avståndsförhållande oaktat att det ankommer på kommunen att i första hand bestämma vilka närmre kriterier som ska gälla (jfr Skolväsendets överklagandenämnd beslut den 7 november 2019, dnr 2019:955).

Det finns således skäl för bildningsnämnden att i de reviderade riktlinjerna definiera vad som avses med en ”skolenhet nära hemmet” i enlighet med ovan. Följande definition föreslås fastställas i nu reviderade riktlinjer:

”I Trelleborgs kommun definieras en skola nära hemmet som en skola inom tre kilometer från folkbokföringsadressen. Om ingen kommunal skola finns inom tre

kilometer från elevens folkbokföringsadress, räknas den närmsta kommunala skolan som en skola nära hemmet. En elev kan ha flera skolor nära hemmet. Vid mätning används färdvägen (inte fågelvägen) mellan elevens folkbokföringsadress och den önskade skolan.”

Definitionen föreslås tillämpas både vid skolvalet till förskoleklass och årskurs 7.

Revidering av urvalsgrupper och urvalskriterier

Att en skola har fler sökande än det finns platser är det självklara exemplet på innebörden av betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter. Om en skola inte kan ta emot alla sökanden behöver kommunen göra ett urval bland de sökande för att avgöra vilken eller vilka elever som kan beviljas placering. Med anledning av ovan två förändringar finns det även skäl för bildningsnämnden att förtydliga hur ett eventuellt urval går till. Några närmre bestämmelser om hur sådant urval ska gå till finns inte utan det är upp till varje kommun att bestämma vilka principer som ska tillämpas utifrån vägledning av praxis. Ett grundläggande krav är dock att urvalet ska ske på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt. Som ovan angetts ställs det även krav på att urvalsgrunder ska vara transparenta och förutsägbara (dvs. kända på förhand) för att vara godkända. Följande urval (urvalsgrupper och urvalskriterier) föreslås fastställas i nu reviderade riktlinjer:

”I skolvalet anger elevens vårdnadshavare en eller flera skolor där vårdnadshavarna önskar att eleven ska placeras. Vårdnadshavarnas önskemål ska rangordnas. Eleverna placeras så långt som möjligt i enlighet med vårdnadshavarnas önskemål. När det är fler elever som vill gå på en skola än det finns platser, placeras eleverna utifrån nedan urvalsgrupper i angiven ordning. För det fall ett urval behöver göras inom någon av urvalsgrupperna 3–5 används urvalskriterierna 1) relativ närhet och 2) lottning.

1. Elever med skyddade personuppgifter
2. Elever som endast har en skola nära hemmet
3. Elever som aktivt valt aktuell skola med syskonförtur och har flera skolor nära hemmet
Urval: 1) relativ närhet, 2) lottning
4. Elever som aktivt valt aktuell skola utan syskonförtur och har flera skolor nära hemmet
Urval: 1) relativ närhet, 2) lottning
5. Elever som ej gjort ett aktivt val till aktuell skola eller inte gjort något aktivt val till någon skola och har flera skolor nära hemmet
Urval: 1) relativ närhet, 2) lottning”

Vilka elever som ingår i respektive elevgrupp framgår av förtydligande text i förslag till reviderade riktlinjer.

Byte av skola vid återgång från resursskola

En elev som efter uppföljning och utvärdering inte bedöms ha behov av det särskilda stöd som en kommuns resursskola erbjuder ska placeras vid en av kommunens övriga grundskolor i enlighet med vårdnadshavarnas önskemål. Bedömning av vilken skola, som utifrån elevens fortsatta behov av särskilt stöd, är

bäst för eleven ska ske i samråd med vårdnadshavare, elev och rektor. För det fall en viss skolenhet, utifrån elevens fortsatta stödbehov, anses gynna elevens återgång föreslås i nu reviderade riktlinjer att eleven ska ha förtur till denna skolenhet. Mot bakgrund av det föreslås att följande urvalskriterier, i angiven ordning, ska gälla vid byte av skolenhet:

1. Återgång från resursskola
2. Syskonförtur
3. Relativ närhet
4. Lottning